

**PONOWNE STWIERDZENIE *CALLIMUS ANGULATUS* (SCHRANK, 1789)
(COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE) W POLSCE**

**REDISCOVERY OF *CALLIMUS ANGULATUS* (SCHRANK, 1789)
(COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE) IN POLAND**

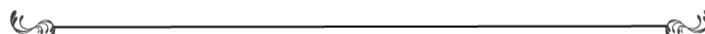
TOMASZ BIWO¹, ANDRZEJ CICHOCKI²

¹ Park Krajobrazowy “Góra Św. Anny”, ul. Leśnicka 10, 47–150 Góra Świętej Anny,
e-mail: t.biwo@zopk.pl

² Arbor Service, Bielawa, e-mail: arborservice@wp.pl

ABSTRACT: *Callimus angulatus* is a thermophilous, Mediterranean longhorn beetle, that has recently been recorded more frequently in Central Europe. In Poland it was previously known only from historical records near Cieszyn and from Muszkowicki Las Bukowy in Lower Silesia, with no confirmed occurrence for over 60 years. We report its rediscovery in south-western Poland, in Arboretum Wojsławice, where one adult was found in January 2025 under the bark of downed oak branches, and nine additional adults emerged in April 2025 from experimentally collected *Quercus robur* branches.

KEY WORDS: longhorn beetle, new record, Lower Silesia, SW Poland

Wstęp

Callimus angulatus (Schrank, 1789) to niewielki chrząszcz należący do rodziny kózkowatych Cerambycidae. Jest owadem ciepłolubnym, stąd w Europie występuje głównie w obszarze basenu Morza Śródziemnego (Klausnitzer i in. 2016). Stwierdzany także w Maroku, Turcji oraz zachodniej Rosji (Danilevsky 2025). W ostatnich latach częściej notowany poza znanym dotąd zasięgiem tj. Francja, Niemcy, Austria, Czechy, Słowacja, Węgry i Rumunia (inaturalist.org 2025, Sama i Löbl 2010). W Polsce ostatni raz podawany w 1964 roku z rezerwatu przyrody „Muszkowicki Las Bukowy” [UTM: XS31] na Dolnym Śląsku (Capecki 1969). Na tym stanowisku znany od początku XX w. (Gerhardt 1910). W obecnych granicach Polski znany także z okolic Cieszyna (Hildt 1917).

Chrząszcz ten występuje w przerzedzonych drzewostanach liściastych oraz zadrzewieniach, a jego roślinami żywicielskimi są głównie gatunki dębów *Quercus* spp., buków *Fagus* spp., jesionów *Fraxinus* spp., głogów *Crataegus* spp. i grab zwyczajny *Carpinus betulus* L. (Klausnitzer 2016). Chrząszcze spotykane są od kwietnia do lipca na kwiatach roślin z rodziny selerowatych Apiaceae i złożonych Asteraceae oraz głogów (Rolke i in. 2023). W górach Atlas spotykany na kwiatach roślin z rodzaju czystek *Cistus* spp. (Ruiz 2019). Postacie larwalne żerują w gałęziach o średnicy do około 10 cm grubości. Wpierw zasiedlają strefę pod korową, a w dalszej kolejności opanowują cały materiał drzewny. Przepoczwarczenie następuje jesienią. Dorosły chrząszcz pozostaje w kolebce poczwarkowej wygryzając się dopiero na wiosnę następnego roku. Cykl życiowy trwa 1 do 2 lat, a jego

długość zależna jest od warunków termicznych.

Nowe dane

W styczniu 2025 r. podczas prac arborystycznych w nieużytkowanej dotąd części Arboretum Wojsławice [UTM: XS31] (Ryc. 1) odnaleziono jednego żywego chrząszcza (Ryc. 2). Zasiedlone gałęzie dębu szypułkowego *Quercus robur* L. stanowiły posusz znajdujący się w koronie okazałych drzew. Gałęzie zasiedlone przez gatunek zlokalizowane były w obrębie całej korony dębów. Drzewa pozostawały w luźnym zwarcu. Grubość zasiedlonych gałęzi wynosiła od 6 do 10 cm średnicy (Ryc. 3).

13 kwietnia 2025 r. ponownie odwiedzono to miejsce pobierając do hodowli materiał gałęziowy, wcześniej złożony w stos. Gałęzie umieszczono w temperaturze pokojowej uzyskując odpowiednio: 1 ex. (17.04.25), 6 exx. (18.04.25) oraz 2 exx. (22.04.25) dorosłych chrząszczy *Callimus angulatus*. Po opuszczeniu materiału przez chrząszcze ustalono, że kolebki poczwarkowe gatunku znajdują się na głębokości około 1 cm, zaś gałęzie posiadały chodniki larwalne praktycznie na całym przekroju (Ryc. 4).

Dyskusja

Miejsce stwierdzenia *Callimus angulatus* znajduje się w odległości około 10 kilometrów w linii prostej od stanowiska podawanego przez Capeckiego (1969). Prawdopodobnie gatunek ten występował w okolicy przez cały czas, a brak stwierdzeń przez kilkadziesiąt lat wynika ze skrytego trybu życia oraz wymagań ekologicznych gatunku. Chrząszcz ten prawdopodobnie nigdzie nie jest liczny, gdyż zasiedla gałęzie określonej grubości, które dodatkowo znajdują się w ciepłych i widnych drzewostanach liściastych. Wobec znacznego ocieplenia klimatu Polski w ostatnich latach

prawdopodobnie zyskał nowe, właściwe dla swojego rozwoju siedliska.

Z dużym prawdopodobieństwem można oczekiwać jego odnalezienia, w kolejnych lokalizacjach kraju, w tym również w drugim historycznym rejonie występowania tj. Beskidach Zachodnich (Szafraniec i in. 2023).

Podziękowania

Autorzy dziękują dyrekcji Arboretum Wojśławice, za możliwość przeprowadzenia obserwacji i udostępnienie materiału do hodowli. Panu dr Wojciechowi Szczepańskiemu dziękujemy za pomoc w weryfikacji gatunku.

Piśmiennictwo

Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1990. Chrząszcze – Coleoptera. Cerambycidae i Bruchidae. Katalog Fauny Polski, Tom XXIII, Zeszyt 15.

Capecki Z. 1969. Owady uszkadzające drewno buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica* L.) na obszarze jego naturalnego zasięgu w Polsce. Prace IBL, 367: 3–166.

Danilevsky M.L. 2025. Catalog of Palaearctic Chrysomeloidae (Vesperidae, Disteniidae, Cerambycidae). <http://www.cerambycidae.net/catalog.pdf>. Accessed on: 16.11.2025.

Gerhardt J. 1910. Verzeichnis der Käfer Schlesiens preussischen und österreichischen Anteils, geordnet nach dem Catalogus coleopterorum Europae vom Jahre 1906. Dritte, neubearbeitete Auflage. Julius Springer, Berlin, s. 292.

Hiltd L.F. 1917. Owady krajowe Kózkowate. Cerambycidae. Pamiętnik Fizyograficzny, 24, 3: 54–55.

inaturalist.org (portal obserwacyjny): *Callimus angulatus*

<https://www.inaturalist.org/taxa/732748-Callimus-angulatus#map-tab>
Accessed on: 07.11.2025

Klausnitzer B., Klausnitzer U., Wachmann E., Hromádka Z. 2016. Die Bockkäfer Mitteleuropas. Die Neue Brehm Bücherei Bd. 499. Verlags KG Wolf (Magdeburg): s. 693.

Rolke D., Bäse K., Jung M., Marten A. 2023. Nachweise von *Ipidia binotata* Reitter, 1875, *Euheptaulacus* sus (Herbst, 1783) und *Callimus angulatus* (Schrank, 1789) für Sachsen-Anhalt (Coleoptera: Nitidulidae, Scarabaeidae et Cerambycidae). Nachweise seltener Käferarten in Sachsen-Anhalt, 31(1): 24–28.

Ruiz J. L. 2019. Presencia de *Callimus angulatus* (Schrank, 1789) (Coleoptera, Cerambycidae) en el Rif (Marruecos) y notas sobre su estado de amenaza en el norte de África. Boletín - Asociación Española de Entomología, 43(3-4): 313–320.

Sama G., Löbl I. 2010. Cerambycidae, Stenopterini, 203–205. W: Löbl I., Smetana A. (eds.), Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Volume 6, Chrysomeloidea. Apollo Book.

Szafraniec S., Łuszczak M., Michalciewicz M., Trzeciak A., Bosak A. 2021. Materiały do poznania rozmieszczenia kózkowatych (Coleoptera: Cerambycidae) Beskidu Zachodniego – gatunki nowe i rzadkie. Wiadomości Entomologiczne, 40(2); online 6A: 1–13.

Otrzymano (received): 16.11.2025

Zaakceptowano (accepted): 29.11.2025

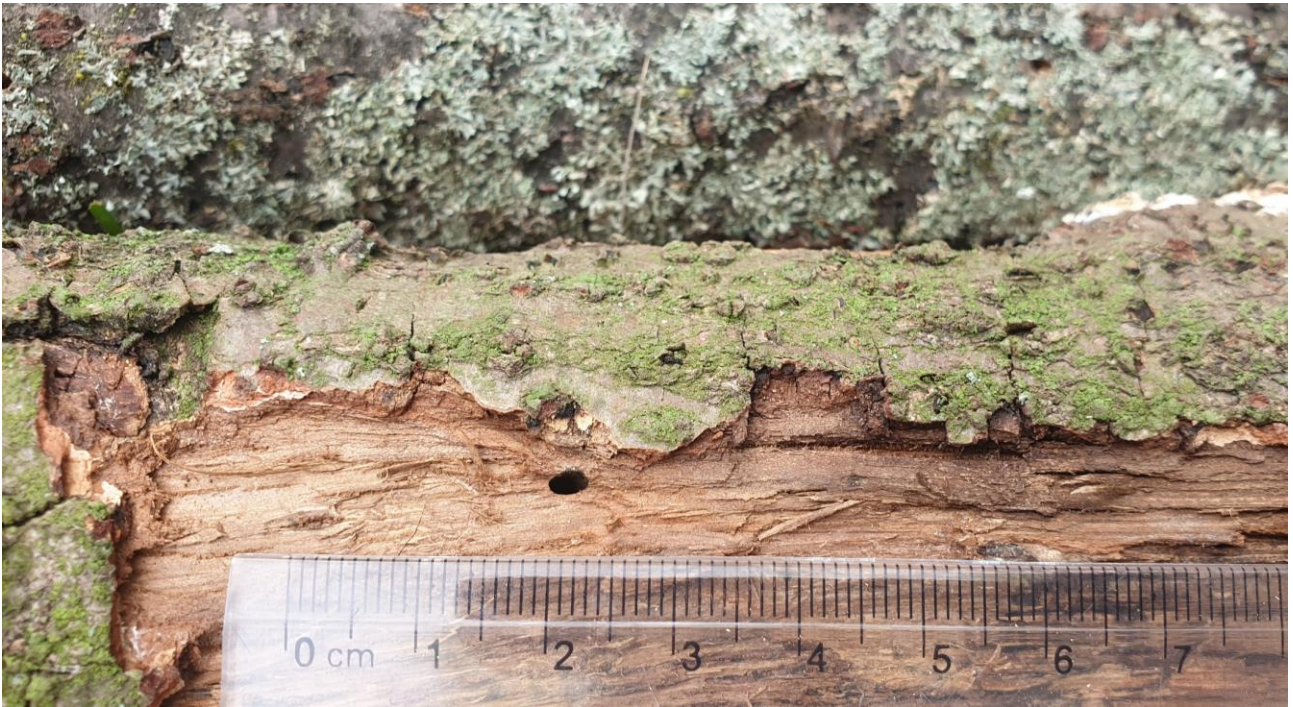
Rycina 1. Siedlisko *Callimus angulatus* w Wojsławicach (fot. T. Biwo).

Figure 1. Habitat of *Callimus angulatus* in Wojsławice (phot. by T. Biwo).

Rycina 2. *Callimus angulatus* widok z góry (po lewej) i spodu ciała (po prawej) (fot. T. Biwo).

Figure 2. *Callimus angulatus* dorsal (left) and ventral view (right) (phot. by T. Biwo).

Rycina 3. Otwory wylotowe imago w gałęziach dębu szypułkowego *Quercus robur* (fot. T. Biwo).
Figure 3. Exit holes for adults in Pedunculate oak *Quercus robur* branches (phot. by T. Biwo).

Rycina 4. Przekrój przez zasiedloną gałąź dębu szypułkowego *Quercus robur*, widoczne chodniki larw wypełnione trocinkami (fot. T. Biwo).
Figure 4. Cross-section of an infested Pedunculate oak (*Quercus robur*) branch showing larval galleries filled with sawdust (phot. by T. Biwo).